

Introduction and the concept of simple prayer

1 תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לד עמוד א

אמר רב יהודה: לעולם אל ישאל אדם צרכיו לא בשלש ראשונות, ולא בשלש אחרונות, אלא באמצעיות. דאמר רבי חנינא: ראשונות - דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו, אמצעיות - דומה לעבד שמבקש פרס מרבו, אחרונות - דומה לעבד שקבל פרס מרבו ונפטר והולך לו.

2 תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לב עמוד א

דרש רבי שמלאי: לעולם יסדר אדם שבחו של הקדוש ברוך הוא ואחר כך יתפלל. מנלן - ממשה דכתיב +דברים ג'+ ואתחנן אל ה' בעת ההיא; וכתיב ה' אלהים אתה החלת להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתיך, וכתיב בתריה אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו'.

3 רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק א הלכה ד

כיון שגלו ישראל בימי נבוכדנצר הרשע נתערבו בפרס ויון ושאר האומות ונולדו להם בנים בארצות הגוים ואותן הבנים נתבלבלו שפתם והיתה שפת כל אחד ואחד מעורבת מלשונות הרבה וכיון שהיה מדבר אינו יכול לדבר כל צורכו בלשון אחת אלא בשיבוש שנאמר ובניהם חצי מדבר אשדודית וגו' ואינם מכירים לדבר יהודית וכלשון עם ועם ומפני זה כשהיה אחד מהן מתפלל תקצר לשונו לשאול חפציו או להגיד שבח הקדוש ברוך הוא בלשון הקדש עד שיערבו עמה לשונות אחרות, וכיון שראה עזרא ובית דינו כך עמדו ותקנו להם שמנה עשרה ברכות על הסדר, שלש ראשונות שבח לה' ושלש אחרונות יהודיה, ואמצעיות יש בהן שאלת כל הדברים שהן כמו אבות לכל חפצי איש ואיש ולצרכי הציבור כולן, כדי שיהיו ערוכות בפי הכל וילמדו אותן...

Difficulties with simple prayer and the 'self-development' model

4 ספר חובות הלבבות - השער השמיני - שער חשבון הנפש - פרק ג השמונה עשר

ואמרו על אחד מן הצדיקים, שהיה אומר אחר תפילתו: אלהי! לא נשאני לעמוד פניך סכלי בפחיתות ערכי ומיעוט ידיעתי בגדולתך ורוממותך, כי אתה רם ונשא, ואני נקלה ונבזה וקטן משאול ממך ומקראו אליך שבח והלל, וקדש שמך המקודש בקולות המלאכים העליונים הקדושים, אבל הרשני (נשאני) על זה מה שרוממתני בצוותך אותי לקרוא אליך, והרשתני לשבח את שמך העליון, כפי הכרתי אותך וידיעתי בכבודך עם הראויה עבודתי לך ושפלותי לפניך, ואתה יודע תקנתי ואופני הנהגתי, ולא הודעתך בצרכי להעיר אותך עליהם, אלא שארגיש בגודל חסרוני אליך ובטחוני בך, ואם אשאל ממך בסכלותי מה שאינו טוב לי ואבקש ממך [מה] שאין בו תקנתי, בחירתך העליונה טובה מבחירתי, וכבר הנחתי כל עיני אל גזירתך הקיימת והנהגתך העליונה, כמו שאמר דוד, עליו השלום (תהלים קלא א): ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני, אם לא שויתי ודוממתי נפשי כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי:

5 ספר הכוזרי - מאמר שני אות יד

כי הענין האלוהי כאלו עומד ומצפה למי שראוי לו כגון הנביאים והחסידים לחול בו ולהיות לו לאלהים כשם שהשכל עומד ומצפה למי שהשלמו תכונותיו הטבעיות והגיעו נפשו ומדותיו לידי שווי כגון הפילוסופים לחול עליו בשלמות וכשם שהנפש עומדת ומצפה למי שהשלמו כחותיו הטבעיים שלמות המוכנה לקראת מדרגה גבוהה יותר כגון בעל החיים לחול עליו וכשם שהטבע עומד ומצפה למזג איכות שהגיע לידי שווי לחול עליו למען היות מזג זה לצמח:

6 ספר אור ה' - מאמר ג ח"ב כלל א - פרק א

ולפי שבתארי הש"י אנחנו מדברים בתפלות בדרך המשל והשיר, הנה היה ראוי שיתקנו בקדיש דברים מעידים על זה. והוא, אמרו, "לעלא מכל ברכתא ושירתא ותשבחתא", רומז אל הברכות שהוא יתברך בלתי מקבל אותם, שהוא המשפיע. ואמרו "שירתא ותשבחתא" רומז אל התארים, הן שיהיו בדרך שיר או בדרך שבח. ואמרו "ונחמתא" יורה על שאלת הצרכים, לבלתי יחשב חושב שהוא מתפעל מתפילה ומתנחם, אינו כן. אלא ברצונו הקדום להעתר בתפילה הראוי לה. וכבר יצאנו בקצת מכוונת הפרק, אלא שהוא דבר שטעו בו רבים, ונמשכו אחר פשט לשון המורה:

7 ספר העיקרים מאמר ד פרק יח

מה שהביא האנשים לפקפק בתפלה קרוב למה שהביא אותם לסלק ידיעת השם. וזה שהם אומרים שלא ימלט הדבר מחלוקה אם שנגזר מהשם טוב מה על איש מה או לא נגזר. ואם נגזר אין צריך תפלה, ואם לא נגזר איך תועיל התפלה לשנות רצון השם לגזור עליו טוב אחר שלא נגזר, שלא ישתנה השם מן הרצון אל לא רצון ולא מלא רצון אל רצון, ובעבור זה יאמרו שלא יועיל כשרון המעשה אל שיגיע לאדם מהשם בעבורו טוב מה, וכן יאמרו שלא תועיל התפלה להשיג טוב מה או להנצל מרע שנגזר עליו.

8 ספר נתיבות עולם א - נתיב העבודה - פרק ב

יש שואלין על התפלה, אם ראוי האדם שיתן השם יתברך אליו הדבר שהוא מתפלל למה לא יתן אליו בלא תפלה, ואם אין ראוי אליו אם כן אף אם יתפלל ויבקש וכי בשביל תפלתו יתן אליו. ועוד הקשו כי למה צריך להתפלל בדבור והרי השם יתברך יודע מחשבות בני אדם ודי היה במחשבה, וכיוצא בזה מדברי שבוש עד שקצת נזרקה בהם רוח חיצונית לסכלות דעתם. אבל דבר זה כי התפלה היא להשלים את האדם מה שהוא חסר ואז השם יתברך שומע תפלתו ובקשתו, כאשר האדם הוא חסר וצריך אל השלמה. והאדם הוא נחשב אדם מצד הדבור ובזולת זה אינו אדם, וכאשר אין אדם מתפלל ומבקש בדבור אין כאן מקבל כי כל מקבל מבקש לקבל מה שהוא חסר, ולכך

Three approaches to Tefillah: simple prayer, self-development or re-ordering the universe?

צריך שיהיה מבקש חסרונו בדבור ואז הוא מבקש חסרונו במה שהוא אדם חסר. ואין זה מוכן להשלמה מן העלה רק כאשר יוציא חסרונו אשר הוא חסר מצד שהוא אדם, ואז הוא מוכן לקבל השלמה מן העלה. ולפיכך צריך שיתפלל האדם אל השם יתברך שהוא העלה בדבור, כי בזה האדם מצד שהוא אדם אז מוכן לקבל השלמה מן העלה כאשר הוא אדם חסר, וזה כאשר יוציא חסרונו בדבור שמצד הדבור הוא אדם, אבל כאשר הוא מתפלל בלבד בלבד לא נקרא שמוציא חסרונו מצד שהוא חי מדבר, רק אם הוא צדיק גמור והוא שכלי אז השם יתברך שומע אף שקורא אל השם יתברך בלבד בלבד:

ובפרק אין עומדין (ברכות ל"א ע"א) אמר רב המנונא כמה הלכתא גבורתא איכא למשמע מהני קראי דחנה וחנה היא מדברת על לבה מכאן למתפלל שצריך שיכוין רק שפתיה נעות מכאן למתפלל שצריך שיחתוך בשפתיו וקולה לא ישמע מכאן למתפלל שלא ישמע קולו בתפלתו עד כאן. הרי כי לא חייבו חכמים רק לחתוך בשפתיו בלבד הוא הדבור מן הטעם אשר התבאר למעלה, כי התפלה היא לאדם במה שהוא חי מדבר. אבל לא ישמע קולו ובגמרא תניא המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה המגביה קולו בתפלתו הרי זה מנביאי השקר. ואף כי רש"י ז"ל פירש המשמיע קולו בתפלתו מראה כאלו אין השם יתברך שומע תפלתו כאשר תפלתו הוא בלחש. אבל לפי האמת פירשו כי התפלה הוא שמאמין בו יתברך שיעשה בקשתו והאמונה בו יתברך הוא דבק במדריגה העליונה הנעלמת, וזהו עיקר האמונה כי המאמין בו יתברך אמונתו מגיע עד המדרגה הנעלמת, וכמו שמורה עליו האל"ף שהיא ראשונה במלת אמן כי מגיע עד ההתחלה, גם כי האל"ף אותיות פלא שהיא לשון העלמה וכמו שיתבאר, והאמונה השלימה שהוא מתדבק באמונתו יתברך עד המדריגה העליונה הנעלמת, וזה שמשמיע קולו בתפלתו אין מגיע אל המדריגה העליונה הנעלמת, כי המשמיע קול הוא נשמע ונגלה וכל דבר שהוא נגלה אינו דבק במדריגה העליונה כי העליון הוא נסתר, ודבר זה ידוע למבינים, ולפיכך הוא מקטני אמנה, והמגביה קולו בתפלתו הוא מנביאי שקר, אשר הם דבקים בכחות הטומאה אשר אין להם מעלה הנעלמת וההסתר כלל והם נקראים כחות חיצונות ולפיכך המגביה קולו בתפלתו שהוא גלוי עוד יותר הוא מנביאי השקר כי הגבהת קול הוא יותר נגלה ודי בזה למביני מדע:

Mystical prayer and re-ordering the universe

9 זוהר חלק א דף רכ"ב

תא חזי. (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי. כמה עלאין עובדי מלכא קדישא. דהא באינון עובדי דאיהו עביד לתתא. קטיר לון במלין עלאין דלעילא. וכד נטלין לון לתתא ועבדי בהו עובדא. אתער ההוא עובדא דלעילא דקטיר בה....

10 זוהר חלק ג דף קי"ב

בפולחנא דבר נש פלח ליה לקודשא בריך הוא, אית פולחנא דאצטריך בר נש לאתכללא בתרווייהו, למהוי עבד וכן, לאתעטרא ביה בקודשא בריך הוא, ומה איהו, דא פולחנא דצלותא, דאצטריך למהוי בה עבד וכן, לאתכללא בדרגין עלאין אליו, למפלח ולא תקנא צלותא ברזא דעבד, למפלח פולחנא דתקונא דעלמין, ולא תדבקא רעותיה ברזין דחכמתא, לאתדבקא במאריה בגניזין עלאין, כדקא חזי:

בן אתדבק תדיר באביו בלא פרודא כלל, לית מאן דימחי בידיה, עבד עביד פולחניה דמאריה, ואתקין תקוני עלמא, מאן דהוי תרווייהו בכללא חד, בחבורא חדא, דא איהו בר נש דאתקין רזא דכל מהימנותא בכללא חדא, בלא פרודא כלל, ומחבר כלא כחדא, דא איהו בר נש דקודשא בריך הוא אכריז עליו, בכל אליו חיילין ומשריין דכל עלמין, ובכל אינון רקיעין, אזדהרו בפלניא מהימנא דבי מלכא, דכל גנזי דמאריה בידיה, זכאה איהו בהאי עלמא, וזכאה איהו בעלמא דאתי:

11 ספר דרך ה' - חלק ד פרק ד

ואמנם מכל הענינים האלו יוצאות תולדות גדולות לתיקון כלל כל הבריאה. וזה, כי אולם סדרי הבריאה וכוונותיה מסודרים בדרך, שכאשר מלכותו ית"ש נודע, ומודים בו כל בראיו, נמצא בברואים כל טוב וכל שלוה, והברכה מתרביית בהם ושלומם מתגדל. ובהתפרץ העבדים ואינם משתעבדים ומודים במלכותו ית"ש, כל טוב חסר והחשך מתגבר והרעה שולטת. והנה נמשכים ענינים אלה בדרכיהם בכל חלקי הבריאה, העליונים והתחתונים, הפועלים והנפעלים, וכמ"ש בחלק א'. ואולם היות מלכותו ית"ש נודע או לא נודע, נמשך ודאי ממעשי התחתונים, וכבר נתבאר אלה היסודות במקומם. אך מה שצריך עתה לענינינו, שאם יהיה טעם לשיפוע הבורא ית"ש במלכותו וימלוך על עולמו, ימשך מזה הטוב הרב והשלום הגדולה לנבראים, ותרבה ההארה הקדושה והטהרה וכל דבר טוב, וכחות הרע יהיו נכפים ומשועבדים ולא יקלקלו טובת העולם. ואם לא, הנה הקב"ה מסתיר פניו ואינו מגלה כח ממשלתו, וכחות הרע מתפרצים ושולטים. וכל תולדות הענין הזה הוות בכל מקום שהן שייכות שם, והוא כלל כל הרעות הנמצאות בעולם. והנה בהיות ישראל מתחזקים בכל יום על דבר זה, ומקבלים מלכותו ית"ש ומודים בו בלבם ובפיהם, מופיע הקב"ה בעולמו, וכחות הרע נכפים תחת הטוב, ונמשכת הברכה לעולם. ובהעיד על יחודו ית"ש כמש"ל, הנה כנגד זה נענה לנו ומתנשא ביחודו ומחזיק ומוסיף לעולם תיקון על תיקון בבחינת התיקון האמיתי שזכרנו, שאליו מתגלגלים כל מסיבות ההנהגה, ומקיים עצתו שהיא העמיד הבריאה על הטוב השלם וכמ"ש. וממה שצריך שתבין בזה הוא, שאין כל הדברים האלה אמורים אלא לשיהיה תיקון הבריאה מצד בני האדם ולא מאליו. כי אולם ההנהגה כבר מסודרת היא ועומדת על הדרך הזה, שכל גלגוליה הולכים אל השלמה, וזה מה שהאדון ב"ה מסבב בטובו וכו'. אלא שהיתה גזירת חכמתו שיהיה זה נעשה על ידי בני האדם, שאז ישתלמו בני האדם שעשו הדבר הזה, ותהיה ההשלמה עצמה בתכלית, בהיות הברואים עצמם בעלי שלימותם כמ"ש. ונמצא שזה כל עיקרם של דברים אלה, שמה שסידר האדון ב"ה והכין להיות משלים את בראיתו, יושלם ויצא לפועל על ידי בני האדם לשישתלמו הם בשלימות הראוי להם: